

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

RADYO TELEVİZYON

**STÜDYO PROGRAMLARI
213GİM141**

ANKARA, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ -1	2
1. SÖYLEŞİ VE AÇIK OTURUM PROGRAMLARININ HAZIRLIKLARI	2
1.1. Söyleşi ve Açık Oturum Programlarının Özellikleri.....	2
1.2. Program Akış Metni.....	3
1.3. Sunucu Destek Metni	4
1.4. Araştırma Teknikleri.....	5
1.5. Yayın Politikaları	5
UYGULAMA FAALİYETİ	6
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	7
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	8
2. MÜZİK-EĞLENCE, YARIŞMA VE AKTÜALİTE PROGRAMLARININ ÖZELLİKLERİ	8
2.1. Müzik-Eğlence ve Yarışma Programlarının Özellikleri.....	8
2.1.1. Programın Akış Metni	11
2.1.2. Sunucu Destek Metni.....	12
2.1.3. Araştırma Teknikleri.....	12
2.1.4. Müzik Türleri.....	12
2.2. Aktüalite Programlarının Özellikleri.....	13
2.2.1. Kadın Programları	13
2.2.2. Magazin Programları	13
2.2.3. Hobi Programları	14
UYGULAMA FAALİYETİ	15
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	16
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	17
3. EĞİTİM-KÜLTÜR PROGRAMLARININ HAZIRLIKLARI	17
3.1. Eğitim-Kültür Programlarının Özellikleri.....	17
3.1.1. Tasarım	17
3.1.2. Sunuş	18
3.2. Araştırma Teknikleri.....	18
3.3. Eğitim ve Kültür Konularının TV Program Formatına Aktarılması	19
3.4. Program Metni Yazımı.....	21
3.5. Eğitim Türleri.....	21
UYGULAMA FAALİYETİ	22
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	23
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	24
4. HABER VE SPOR PROGRAMLARI	24
4.1. Haber ve Spor Programlarının Özellikleri	24
4.1.1. Haber Programlar.....	24
4.1.2. Spor Programları.....	25
4.2. Araştırma Teknikleri	26
4.3. Haber ve Spor Programlarının Genel Türleri.....	27
4.4. Haber Kaynakları	27
4.5. Program Metni Yazımı.....	29
UYGULAMA FAALİYETİ	30

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	31
ÖĞRENME FAALİYETİ-5	32
5. REKLÂM VE TANITIM PROGRAMLARI	32
5.1. Reklâm ve Tanıtım Programlarının Türleri ve Teknik Özellikleri	32
5.1.1. Küçük İlanlar	32
5.1.2. Programlı Reklâmlar	32
5.1.3. Özel Tanıtıcı Reklâm	32
5.2. Reklâm ve Tanıtım Programlarının Metin Özellikleri	33
5.3. Görüntü Akış Şeması (Storyboard) Oluşturma	34
5.4. Reklâm ve Tanıtım Çekim ve Kurgusu	35
UYGULAMA FAALİYETİ	36
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	37
ÖĞRENME FAALİYETİ-6	38
6. ÇOCUK PROGRAMLARI	38
6.1. Çocuk Programlarının Türleri ve Teknik Özellikleri	38
6.2. Çocuk Programlarının Metin Özellikleri	40
6.3. Yazılı ve Görsel Malzeme Toplama	40
6.4. Çocuk Programı Çekimi ve Kurgusu	41
6.4.1. Çevrim Aşaması	41
6.4.2. Görüntü Düzenlemesi	41
UYGULAMA FAALİYETİ	43
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	44
MODÜL DEĞERLENDİRME	45
CEVAP ANAHTARLARI	47
KAYNAKÇA	49

AÇIKLAMALAR

KOD	213GIM141
ALAN	Radyo Televizyon
DAL/MESLEK	Radyo Program Yapımcılığı
MODÜLÜN ADI	Stüdyo Program Hazırlığı
MODÜLÜN TANIMI	Bu modül, dramatik aydınlatma ve etkileri ile ilgili konulardan oluşan öğretim materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	<u>Stüdyo programlarının yapım hazırlığını yürütmek.</u>
MODÜLÜN AMACI	<p>Genel Amaç</p> <p>Öğrenci bu modül ile gerekli ortam sağlandığında; TV yayıncılık standartlarında, farklı türlerde stüdyo programlarının yapım hazırlıklarını yürütebilecektir.</p> <p>Amaçlar</p> <ol style="list-style-type: none">1. Söyleşi ve açık oturum programlarının hazırlıklarını yürütebileceksiniz.2. Müzik-eğlence ve aktüalite programlarının hazırlıklarını yürütebileceksiniz.3. Eğitim-kültür programlarının hazırlıklarını yürütebileceksiniz.4. Haber ve spor programlarının hazırlıklarını yürütebileceksiniz.5. Reklâm ve tanıtım programlarının hazırlıklarını yürütebileceksiniz.6. Çocuk programlarının hazırlıklarını yürütebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Bilgisayar laboratuvarı, internet, basılı ve görsel kaynaklar.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Her faaliyet sonrasında, o faaliyetle ilgili değerlendirme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda size ölçme aracı (uygulama, soru-cevap) uygulayarak, modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci;

Televizyonlarda çok değişik türde ve sayıda program vardır. Bu programlar insanların istek ve beklentilerini karşılamak için yapılır. Amaç insanları bilgilendirmek, eğitmek, eğlendirmek ve hoşça zaman geçirmelerini sağlamaktır.

Bu programların türleri haber, eğitim-kültür, eğlence, açık oturum, çocuk ve reklâm programları olabilir. Bu programların stüdyo veya dış çekimlerinde kullanılan teknikler genelde aynıdır. Farkları ise içerikleri ve hedef kitleleridir.

Bu program türlerinden birini hazırlar iken öncelikle, izleyici özelliklerini bilip, beklentilerini karşılayacak şekilde içerik hazırlanması gerekir. Bu içeriğin sunumu, çekimi ve kurgusu da önemlidir. Hazırladığımız programın izlenmesi, öncelikli amacımız olduğu için hedef kitlemizin beklentilerine yanıt vermemiz gerekir. Fakat günümüzde program içeriklerinde yozlaşmalar artmıştır, bunun nedeni olarak da izleyici beklentileri gösterilmektedir. Bu yaklaşım doğru değildir. Bu nedenle içerikler hazırlanırken, izleyicinin bilgi ve kültür seviyesinin yükseltilmesi amaçlanmalıdır.

Bu modül ile size açık oturum, müzik-eğlence, aktüalite, eğitim-kültür, haber, reklam ve çocuk programlarının hazırlanması hakkında bilgiler verilmiştir. Bu modül sonunda bu programların metnini yazmayı, program için araştırma yapmayı, bilgi toplamayı, programın çekimini ve kurgusunu yapmayı öğreneceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyet ile ilgili, gerekli bilgiler verildiğinde, söyleşi ve açık oturum programlarının hazırlıklarını yürütebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Söyleşi ve açık oturum programlarını izleyiniz.
- Söyleşi ve açık oturum programlarının türlerini araştırınız.

1. SÖYLEŞİ VE AÇIK OTURUM PROGRAMLARININ HAZIRLIKLARI

1.1. Söyleşi ve Açık Oturum Programlarının Özellikleri

Televizyonda açık oturum programlarına diğer program türlerine göre daha az ilgi gösterilir. Bunun nedeni, toplumumuza “düşünce tartışmasının” önemi yeterince anlatılamamış olmasından kaynaklanmaktadır.

Açık oturum programları, izleyiciler tarafından yeterli ve tatmin edici bulunmamaktadır. Tartışma programlarının yeterince izleyici bulabilmesi için, konunun toplumun gündemi içerisinde, herkesin ilgilendiği konular arasından seçilmesi gerekmektedir.

Açık oturumu sunacak kişinin, toplumun geneli tarafından tartışmalı ve taraf olarak bilinenler arasından seçilmemesi gerekir. Kişiliği ve konuşma biçimiyle, izleyici üzerinde iyi etki bırakacak sunucuların seçilmesi, programları izlenir duruma getirir.

Program yapımında temel ilke halka hizmet olmalıdır. Unvanlarına bakmadan, konu hakkında yeterli bilgi ve deneyimi bulunan kişiler ekrana taşınmalıdır.

Açık oturum programlarında, dekor basit olmalı ve konuya ters düşmemelidir. Programa katılacak kişilerin erkek ve kadın olarak sayıları ışık uzmanlarına bildirilmeli, ışık sorunlarına yol açmamalıdır.

Resim 1.1: Açık Oturum Programı

Açık oturum programı yapacak yönetmen, stüdyo plânı üzerinde çalışarak, konukların yerleşimine, kamera konumlarına karar vermelidir.

Tartışma programlarının kontrol altında tutulmasına özen gösterilmeli, ana konudan çıkıldığında oturum yöneticisi, ustaca işin içine girerek konuyu olması gereken noktaya çekmelidir. Tartışma programları, tartışılan konunun havada kaldığı izlenimi oluşturacak biçimde bitirilmemeli, konu ortak bir noktada çözüme ulaştırılmaya çalışılmalıdır. Tartışma programında, aynı konu etrafında birden çok tartışma yapılacaksa; konu çözüme kavuşturulmadan bırakılmamalıdır.

1.2. Program Akış Metni

Akış metni (program akışı diye geçer), yalnızca akış plânını içeren bir programın yalnızca belli parçalarını sıralayan metinler; programın akışını, kameranın göstereceklerini ve yaklaşık olarak söylenecekleri içerir. Tüm programların bir akış plânı, formatı vardır. Ancak çoğu program, akış plânının dışında ayrıntılı metinler gerektirir. Bazı programlar ise, programın türü gereği ayrıntılı bir metin yazılmasını olanaksızlaştırır. Tüm konuşma ve gösterilecekler, metinde bulunmasa da bu tarz metinler yönetmen ve programda yer alan sunucu ve yapım ekibine yol gösterici olurlar. Tartışma programlarının metinleri, bu metinde programın genel akışını gösterir.

SIRA NO	SÜRE	AÇIKLAMALAR	SES KAYNAĞI	GÖRÜNTÜ KAYNAĞI	NOTLAR
1	37"	JENERİK	VTR-2	VTR-2	
2		AÇILIŞ ANONSU	STD	STD	VIZ İsim kuşağı, telefon, posta, e-posta
3	33"	INTRO	VTR-1	VTR-1	
4		STD 1.Konukların Tanıtımı	STD	STD	VIZ İsim kuşağı konuk isimleri
5		STD Telefonla programa konuk katılımı	STD TELEFON	STD	

1.3. Sunucu Destek Metni

Sunucunun program sırasında yapacağı anonsların, programa katılan kişilerin isimlerinin, programla ilgili genel akışın bulunduğu metinlerdir. Ayrıca bu metinlerde, konuklara sorulacak soruların genel hatlarında bulunur.

Milli Eğitim Bakanına sorular:

- 1-) Mesleki eğitimde öğrenim gören öğrencilerin, katsayı sorunu nasıl halledilecek?
- 2-) Megep projesinin uygulamasında görülen sorunlar giderilebilecek mi?
- 3-) Bakanlığın eğitimle ilgili yeni projeleri nelerdir?
- 4-) Öğretmen açığı sorunu, önümüzdeki ders yılında giderilebilecek mi?

Özet metin yardımıyla gerçekleştirilecek program türleri için, programın bazı bölümleri ayrıntılarıyla yazılır. Görüntü akış plânı belirlenir ancak tüm konuşulacakların içeriği önceden bilinmeyeceği için metinde tümü yazılmaz. Söyleşi programları, talk şovlar, doğaçlamaya dayalı eğlence programları ve spor karşılaşmaları bu türden programlardır. Sunucunun açılış ve kapanışta söyleyecekleri ayrıntılarıyla yazılır fakat konukların nelerden konuşacakları önceden tam olarak bilinmeyeceği için, yapım ekibinin birbirinden kopuk, dağınık ve rastgele çalışmasını önlemek amacıyla özet metin yazılır.

Aşağıda bir program sunucusuna, açılış anonsu ve konuğuna soracağı sorularla ilgili bir metin hazırlanmıştır. Bu metni bazı durumlarda sunucu, bazı durumlarda yapımcı, bazı durumlarda da eğer varsa danışman-metin yazarı hazırlar. Sunucu bu metinleri, zaman zaman elindeki kâğıttan, zaman zaman prompter denen cihazdan okuyarak sorar. Bu metinlere, sunucu destek metinleri de diyoruz.

Resim 1.2: Söyleşi Programı

1.4. Araştırma Teknikleri

En kısa zamanda, en fazla bilgi ile yüklenmiş olarak, konuyu meydana çıkarma metoduna araştırma denir. Araştırma yaparken çok farklı yöntemler kullanılabilir.

Bu tip programlarda, toplumun gündeminde olan konular ele alınmalıdır. Bu konular toplumsal, siyasal, ekonomik vb. olabilir. Bu konuların araştırılması, ekip tarafından yapılmalıdır.

Seçilen konu ile ilgili basında çıkan haberler araştırılmalıdır. Arşivler taranıp görüntülü ve yazılı materyaller toplanmalıdır. Bu konuda, uzman kişilerin görüşleri alınmalıdır. Halkın bu konudaki görüşleri alınmalıdır. Toplanan bu bilgi ve belgeler, tarafsız olarak değerlendirilip, program için veriler oluşturulmalıdır.

1.5. Yayın Politikaları

Yayın politikası, bir yayıncı kuruluşun yayınlarının içeriğini belirleyen temel göstergedir. Yapılan yayının toplumsal, ekonomik, siyasal ve kültürel olarak, dünyaya bakışı ve bu bakış doğrultusunda yayınlanmasıdır.

Yayın içerikleri, yayın politikasına göre oluşturulur. Hangi türde programlara; ne kadar zaman ayrılacağı, müzik ağırlıklı mı, yoksa habere dayalı mı, belirli bir kesime mi, yoksa toplumun tamamına yönelik mi yayın yapılacağı, yayın politikasına göre belirlenir.

Programların konusu, konunun işlenişi, programa katılan konuklar hep yayın politikasına göre belirlenir. Yayın politikası yayıncı kuruluşun bütün yayın akışını ve içeriğini belirler.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Konu ve konuklarla ilgili araştırma yapınız.➤ Konuk organizasyonunu yapınız. Program akışı hazırlayınız.➤ Sunucu destek metni hazırlayınız.➤ Program sonrası rapor hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Söyleşi programlarını inceleyiniz.➤ Açık oturum programlarını inceleyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorularda bulunan boşlukları, uygun kelimelerle doldurunuz.

1. Tartışma programlarının yeterince izleyici bulabilmesi için, konunun toplumun içerisinde, herkesin konular arasından seçilmesi gerekmektedir.
2. programın akışını, kameranın göstereceklerini ve yaklaşık olarak söylenecekleri içeren metindir.
3. sunucunun program sırasında yapacağı anonsların, programa katılan kişilerin isimlerinin, programla ilgili genel akışın bulunduğu metinlerdir.
4. En kısa zamanda, en fazla bilgi ile yüklenmiş olarak konuyu meydana çıkarma metoduna denir.
5. Sunucu destek metnini, veya metin yazarları hazırlar.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayısını belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme sonucunda yanlış cevaplarınızla ilgili konuları, faaliyete dönerek tekrar ediniz.

Cevaplarınız hepsi doğru ise, bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyet ile ilgili gerekli bilgiler verildiğinde, müzik-eğlence ve aktüalite programlarının hazırlıklarını yürütebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Müzik-eğlence ve aktüalite programlarını izleyiniz.
- Müzik-eğlence ve aktüalite programlarının türlerini araştırınız.

2. MÜZİK-EĞLENCE, YARIŞMA VE AKTÜALİTE PROGRAMLARININ ÖZELLİKLERİ

2.1. Müzik-Eğlence ve Yarışma Programlarının Özellikleri

Eğlence programları genellikle müzik, komedi, yarışma, dans gibi değişik eğlendirici unsurları bünyesinde toplayan program türlerini dile getirmektedir. Eğlence programlarının temel özelliği, birden çok eğlendirici türden etkinliği bir araya getirmesi olmakla birlikte, bu program formatının içinde de bazı farklılıklar görülmektedir.

Bazı eğlence programlarında güldürüye ağırlık verilir. Bunlarda bir ya da birkaç komedyen asıl icracı olarak, programın sunucusu olarak rol alırlar. Programa katılan diğer kişiler, bunların konukları olur. Ya da program, arada sırada bazı konukların katılımıyla birlikte, esas olarak ana karakter(ler) çevresinde kurulur. Bazı eğlence programları, güldürü de dahil olmak üzere, belli alanlardaki (özellikle drama, dans, şarkı) ünlü kişilerin kişiliği çevresinde kurulur. Bu kişiler, konukların katkılarından da yararlanmakla birlikte, program esas olarak onların gösterilerini içerir. Yukarıdaki örneklere, eğlence programının bir tema çevresinde yürütülmesi eklenebilir (örneğin dostluk, dedikodu, aşk vs.).

➤ Yapısal Unsurlar

• Birlik

Bu program türü, birçok görece farklı etkinliği bir araya getirmekte ve dolayısıyla da bir ölçüde yamalı bohça görünümü sunma eğilimi göstermektedir. Bu sebeple, esas olarak birlik ilkesinin titizlikle gözetilmesi gerekmektedir.

Televizyon tarihinin başlarında izleyiciler, izleme seçimlerinde henüz fazla özenli değil iken çeşitli eğlendirici unsurların tek bir sunucu aracılığıyla rastgele bir araya getirildiği eğlence programları çok popülerdi. Ama bu tür programlar, artık geniş izleyici kitlesi çekmemektedir. Bugün izleyiciler daha birlikli, belli bir nokta üzerinde odaklanan programlar istemektedir.

Eğlence programı yapımcısı, programını ister müzik ağırlıklı, ister komedi ağırlıklı olacak şekilde tasarlasın, programın ana karakter(ler)i ya da teması aracılığıyla birliği sağlamak zorundadır. Bu tür programlarda çeşitlilik ise programa katılacak konuklar sayesinde sağlanabilir.

Resim 2.1: Eğlence Programı

- **Akış Hızı ve Doruk Nokta**

Eğlence programları, kullandıkları unsurlar bakımından akış hızı ve doruk nokta gerekliliklerini karşılama olanağına sahip programlardır. Bu gereklilikleri karşılamaları, eğlence programlarının başarısının temelini oluşturur. Bu programlar güçlü bir akış hızını sürdürmek zorundadırlar ve bunu gerçekleştirebilmek için özellikle sık malzeme değişimi yapmaları ve malzemelerini bir doruk noktaya ulaşacak şekilde kurmaları gerekir.

Eğlence programlarının başarılı olması için şu özellikleri göz önünde bulundurmak gerekir:

“Birleştirici güç” rolünü yürütebilecek ana karakterlerin seçimi;

- Diğer icracıların, programın temasına uyacak şekilde özenle seçilmelidir.

- Bu programların yerinde sayarcasına kurgulanması asla düşünülmemeyeceği için, güçlü bir akış hızı ve doruk nokta duygusu yaratacak bir dizilme ve yapı lâzımdır.
- İzleyici hedef kitle için önemli olan doyumdur.
- Eğlence programlarında en kolay olarak sağlanan doyum beklentileri; cinsel çekicilik, önem (özellikle büyük ve önemli isimlerin varlığı), güldürü ve yeniliktir.

Yarışma programları: Geniş izleyici kitlelerince, ilgiyle izlenir. Bu ilginin devamlılığının sağlanması, izleyici kitlesinin programa katılması ile mümkündür. Stüdyo olanaklarını kullanarak, sınırlı sayıda seyirci programa katılabileceğine göre, kitlenin ilgisinin devamlılığını sağlamak, her kesimden insanın yarışma programına katılmasını sağlayacak bir seçme yönteminin kullanılması ile mümkün olabilir. Ayrıca programcının, televizyonları başındaki izleyicilerle iyi diyalog kurması da gerekir.

Programa katılacak; merak ögesini kışkırtıp, kontrollü gerginlik oluşturma yöntemleri kullanmak da programın izlenme oranını artırır.

Resim 2.2: Yarışma Programı

Sorulacak sorular, yarışmacılar kadar izleyenlerin de ilgisini çekmelidir, izleyiciler de bilgi düzeylerini test ederek, programa katılma isteği uyandırmalıdır.

Yarışma programlarını yönetecek sunucu iyi seçilmelidir. Sunucu yarışmacıları terleten, köşeye sıkıştırmaktan zevk alan yapıda olmamalıdır. Esprili, rahatlatıcı bir sunucu katılımcıları rahatlatmanın yanı sıra ilgiyle de izlenir.

Yarışma programları, eğlendirmenin yanı sıra, seyirciye yeni bilgiler kazandırmalı, fark ettirmeden bellekleri doldurmalıdır.

Yarışma programlarında dekor olabildiğince sade olmalı, set hostesleri bulunmalı, kamera hareketleri, çekim ölçekleri ve diğer teknikler gereğince kullanılmalıdır.

2.1.1. Programın Akış Metni

Akış metni (program akışı diye geçer), yalnızca akış plânını içeren, bir programın yalnızca belli parçalarını sıralayan metinler; programın akışını, kameranın göstereceklerini ve yaklaşık olarak söylenecekleri içerir.

SIRA NO	SÜRE	AÇIKLAMALAR	SES KAYNAĞI	GÖRÜNTÜ KAYNAĞI	NOTLAR
1	37"	JENERİK	VTR -2	VTR -2	
2		AÇILIŞ ANONSU	STD	STD	VIZ İsim kuşağı, telefon, posta, e- posta
3	33"	INTRO	VTR -1	VTR -1	
4		STD 1.Sanatçının Tanıtımı	STD	STD	VIZ İsim kuşağı, konuk isimleri
5		STD Telefonla programa konuk katılımı	STD TELEFON	STD	
6	3'35"	KLİP	VTR -2	VTR -2 Şarkısının Klibi
7		STD Canlı Performans	STD	STD	Şarkısının Canlı Olarak Söylenmesi

2.1.2. Sunucu Destek Metni

Müzik programlarında tempoyu canlı tutacak en önemli unsurlardan biri de sunuculardır. Farklı tür müzik yapan sanatçıları belli bir kompozisyon uyumuyla sunmak ve sanatçılar arasında geçişi sağlamak sunucunun görevidir. Ayrıca programa çağırdığı sanatçıyla şarkı öncesinde kısa bir söyleşi yapmak gerektiğinde, sanatçıya yönelteceği ilginç sorularla izleyiciyi hazır hâle getirecek bir sunucu, programa çok şey katacaktır.

Asıl mesleği müzisyenlik olan kişiler de sunuculuk görevini üstlenebilir. Çağırdıkları konukları ile birlikte söyleşi yaparak, şarkı söyleyip dans ederek programı sürdürebilir.

*Program Anonsu: Bir hafta aradan sonra yepyeni konuklarla
programında yine birlikteyiz . Bu hafta konuk sanatçımız*

Sanatçıya sorular:

- 1-) Yeni albümünüz hakkında bilgi verir misiniz?*
- 2-) İlk klibinizi hangi parçaya çektiniz?*
- 3-) Albüm satışlarınız nasıl?*
- 4-) Albümde şarkıların besteleri kime ait?*

2.1.3. Araştırma Teknikleri

Program konusu ve konuklar hakkında bilgi toplamak için araştırmalar, programın çekiminden önce yapılır. Programdan önce belli bilgilerin toplanması gerekir. Toplanan bu bilgiler doğrultusunda, programın ön hazırlığı yapılır.

Öncelikle yayın konusu veya konuğu hakkında basında çıkan haberler incelenmelidir. Sanatçının sanat yaşamı, yaptıkları, ortaya koyduğu yapıtlar incelenmelidir. Toplanan bu bilgiler doğrultusunda, programın genel gidişi ve sorulacak sorular belirlenir.

Program yarışma programı ise sorulacak sorular, soruların niteliği önceden belirlenmelidir. Soruların oluşturulması için de araştırma yapılmalıdır.

2.1.4. Müzik Türleri

Müzik programları, belli bir ana tema çerçevesinde gerçekleştirilmelidir. Birbirinden bağımsız müzik parçalarını, gelişi güzel bir araya getirmekle bir müzik programı gerçekleştirilemez. Bir sanatçının doğum günü ya da ölüm yıldönümü, bir bestecinin ve eserlerinin tanıtılması, belli bir müzik türü hakkında bilgi verilmesi, belirli günler ve bayramlar müzik programlarına ana tema oluşturabilir. Türk sanat müziği, Türk halk müziği, klâsik müzik, pop, caz gibi belli müzik türlerini konu alan müzik programları yapılabilir. Bu tür müzik programlarının hedef kitlesi belli olduğundan, ele aldığı müzik türünü ayrıntılı olarak ele alır.

2.2. Aktüalite Programlarının Özellikleri

2.2.1. Kadın Programları

Kadın programları daha çok gündüz kuşağında yayınlanan programlardır. Bu programlarda, aile ve kadın konuları ele alınır. Kadınların eğitilmesi, bilgilendirilmesi ve eğlendirilmesi ön plânda tutulur.

Kadınların ilgisini çekecek konular işlenmelidir. Daha çok eğlence unsuru ön plândadır. Bu programlarda kadının sorunları ortaya koyulmalı ve çözüm yolları ele alınmalıdır. Programa, işlenen konu ile ilgili uzmanlar çağrılıp görüşleri alınmalıdır. Yayın öncesi ayrıntılı araştırma yapılmalı, hatalı bilgiler verilmemelidir.

Kadınların aile, çocuk eğitimi, toplumsal, psikolojik, ekonomik sorunları ile ilgili konular işlenmeli, çözüm yolları hakkında bilgiler verilmelidir.

2.2.2. Magazin Programları

Televizyon programları içerisinde, belki de en çok izleyici kitlesine sahip program türüdür. Programın yapımı, izlemesi kadar zevklidir. Magazin programları, eğlence programları değildir.

Magazin programcıları sahip oldukları yapım özgürlüğünü kötüye kullanmamalıdır. Programlarda taraf olmamalı; programda canlılık oluşturmak, ilgi çekmek için temel amacından sapılmamalıdır.

Magazin programlarının sunuşunda, beklenmedik olayları ustalıkla yönetebilen sunuculardan yararlanmalıdır. İzleyici kitlesi bu programlarda programı, sunucunun görüntüsüyle özdeşleştirir. Ancak magazin programlarında değişmez sunucu kuralı geçerli değildir.

Magazin programlarının malzemesi çoğunlukla, önceden kaydedilmiş görüntülerden oluşur. Bu görüntülere göre metin yazarken:

- Kayıtlı görüntüye göre, yapılacak konuşma görüntü uzunluğundan bir-iki saniye kısa yazılmalıdır.
- Konuşma görüntüden önce başlamalıdır,
- Şans eseri bulunmuş görüntüden yararlanmak için, uydurma metinler düzenlenmemelidir.
- Söz görüntü ile çelişmemelidir.
- Görüntüdeki açık, anlaşılır ayrıntıları anlatmak yerine, onları pekiştirecek cümleler kurulmalıdır.

Bu yöntemleri dikkatle kullanmak, program yapımcıları için, başarılı aktüalite programları yapmanın yollarını kolaylaştırır.

2.2.3. Hobi Programları

Hobi, insanların ilgi alanlarına göre daha çok, boş zamanlarını değerlendirmek için yaptıkları aktivitelerdir. Resim, takı, müzik, süsleme, boyama, dikiş vb. Televizyonda bu tür programlarda, daha çok hobiler tanıtılır.

Bu programlarda hobiler tanıtılarak, insanların ilgi alanlarına göre bu hobileri öğrenmeleri sağlanır. Hobiler tanıtılırken, bu hobilerle uğraşan kişi ve kuruluşlardan bilgiler alınır. Onların yaptıkları işleri tanıtılmaları sağlanır. Çekimler stüdyoda veya uğraşının yapıldığı mekânda yapılabilir. Ortaya konan ürünlerin nasıl yapıldığı, ayrıntılı olarak anlatılmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Konu ve konuklarla ilgili araştırma yapınız.➤ Konuk ve seyirci organizasyonunu yapınız.➤ Program akışı hazırlayınız.➤ Müzik türlerini sınıflandırınız.➤ Sunucu destek metni oluşturunuz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Müzik-eğlence programlarını inceleyiniz.➤ Aktüalite programlarını inceleyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorularda boşluk olan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz.

1. Eğlence programları genellikle,,, gibi değişik eğlendirici unsurları bünyesinde toplayan, program türlerini dile getirmektedir.
2. Eğlence programı yapımcısı, programını ister müzik ağırlıklı, ister komedi ağırlıklı olacak şekilde tasarlasın, programın ana karakter(ler)i ya da teması aracılığıylasağlamak zorundadır.
3. Eğlence programları, kullandıkları unsurlar bakımından ve gerekliliklerini karşılama olanağına sahip programlardır.
4. Yarışma programlarında, yarışmacılar kadar izleyenlerin de ilgisini çekmeli, izleyicilerde bilgi düzeylerini test ederek, programa katılma isteği uyandırmalıdır.
5. sunuşunda, beklenmedik olayları ustalıkla yönetebilen sunuculardan yararlanmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları, faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyet ile ilgili gerekli bilgiler verildiğinde, eğitim-kültür programlarının hazırlıklarını yürütebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Eğitim-kültür programlarını izleyiniz.
- Eğitim-kültür programlarının türlerini araştırınız.

3. EĞİTİM-KÜLTÜR PROGRAMLARININ HAZIRLIKLARI

3.1. Eğitim-Kültür Programlarının Özellikleri

Kitle iletişim araçlarının önemli işlevlerinden birisi de halkı eğitmek ve yeni durum, gelişme ve olgular hakkında bilgilendirmektir. Televizyon ve radyo programlarında, eğitim amacı ön plânda tutulmalıdır.

3.1.1. Tasarım

Hazırlanan programlar, izleyiciye her durumda amaçlanan iletiyi ulaştırabiliyorsa, iletişimci, hazırladığı programla amacına ulaşmış demektir.

Programın oluşum aşamasında belirlenen hedeflerden birisi “programın amacı”dır. İletinin algılanması, belirlenen hedefe ulaşıldığı anlamına gelir.

Plânsız ve amaçsız program yapma olasılığı yoktur. Programın amacını ve hedef kitlesini belirlemeden ve elde edilmek istenen etkinin sınırlarını çizmeden, tasarlanan programın başarılı olacağı beklenemez. Eğitimin yalnızca okullarda yapılacağı yaklaşımı tarihe karışalı çok olmuştur. Eğitim, “örgün ve yaygın eğitim” olmak üzere iki grupta toplanır. İnsanları eğlendirirken, istenen iletilerin de kolaylıkla verilebileceği bilimsel gerçekliktir. Pek çok bilgi, beceri ve davranış kalıbı oluşturulabileceği gibi, yerleşik pek çok davranış kalıbı da değiştirilebilir.

Millî kültürün kuşaklar arasında aktarımında da iletişim araçları önemli rol oynar. Tüm bunlar değerlendirildiğinde programcılar, “eğitim ve eğlendirme” işini birleştirmek zorunluluğunu kavramalı ve bu temel unsurları ustalıkla kullanabilmelidirler. Eğitim-kültür programı hazırlarken temel amaç eğitmektir.

3.1.2. Sunuş

Eğitim-kültür programları hazırlamanın zorlukları vardır. İçeriği gereği resmîyet taşımak zorundadır. Bu resmîyet ölçülü olmalıdır. nemli olan izleyicinin konuya dikkatini çekebilmektir. Resmîyet dozunda tutulmalıdır. İzleyiciyi ekrandan uzaklaştıracak şekilde asık yüzlü program düzenlemek yerine, içerikte resmî sunumda cana yakın bir tarz benimsenmelidir. Anlatıcı, kolay sağlanacak araç-gereçle konuları anlatmalı, konular yaşamın içinden, örneklerle pekiştirilmeli ve anlatımda yavanlıktan kaçınılmalıdır.

Eğitim-kültür programlarının amacı yalnızca bilgi vermek olmamalıdır. İzleyenlerde ilgi uyandıracak, araştırmaya yöneltecek ve sorular sorduracak konular, ustaca gündeme taşınmalıdır. Ezbercilikten uzak, araştırmaya ve düşündürmeye yönelik eğitim anlayışı temel alınmalıdır. İlgiyi artırmanın yollarından birisi de program tanıtımını iyi yapmaktır. Programla ilgili yapılacak araştırma ve elde edilen dnte göre, yeni düzenlemeleri yapmak izlenme ve anlaşılma olasılığını güçlendirir.

Müzik, efekt ve oyunlaştırmadan yararlanmak, konuyu ilginç kılmasının yanı sıra bilgilerin kalıcı olmasına da yardımcı olur. Bilindiği gibi, yetişkin bir insanın bir konuyu dikkatle dinleme süresi 10–15 dakika arasında değişmektedir. Dikkatin dağılmaya başladığı srelere dağıtılacak yardımcı unsurlar, programın verimliliğini artırır.

3.2. Araştırma Teknikleri

Bir programı hazırlamadan önce; yapacağımız programın türüne ve konusuna göre amacımızı ve hedef kitlemizi belirleyip, bu konularda araştırma yapmamız gerekir.

Bir programın başarıya ulaşması için açıkça tanımlanmış bir hedef izleyici kitlesi olması gerekir. Eğitim programlarında hedef izleyiciyi tanımlamak, genellikle izleyici kitlenin daha özgün olması nedeniyle diğer genel ilgi programlarına göre daha kolaydır. Hedef kitlemizi belirledikten sonra bu kitlenin istek, ihtiyaç ve beklentilerini öğrenmemiz gerekir. Bunları öğrenmek içinde anketler, yoklamalar, yüz yüze görüşmeler yapılabilir.

Genellikle eğitim programlarının amacı tanımlanırken iki önemli sorunun cevabından hareket edilir. Bu sorulardan ilki gereksinimlerin değerlendirilmesi; ikincisi ise ğretim amaçlarının belirlenmesidir.

Eğitim programları, konuşma programları gibi, hatta onlardan daha da az doyum unsuru içerir. Kuşkusuz sunum teknikleri gibi biçimsel faktörlerle eğitim programlarının ilgi çekici hâle gelmesi için çalışılabilir. Ancak eğitim programlarının ve bu karşılığın doyurucu olmasıyla sağlanabilir. Belli bir konuda bir eğitim programının yanıt vereceği ihtiyaçlar nelerdir? Bu gereksinimler yaygın mıdır, yoksa çok dar bir kesime mi aittir? Bu ve benzeri soruların, sağlam verilere dayanılarak yanıtlanması, gereksinim değerlendirmesi yapmak için önemlidir.

Amaç ve hedef kitlenin belirlenmesi ve onlar üzerinde yapacağımız araştırmaların sonuçlarına göre programın içeriği, yapım türü, sunumu, kullanılan materyaller belirlenir.

Programı hazırlarken konunun anlatımı içinde bazı araştırmalar yapılır, bu araştırmalar yapılırken amaçlar belirlenir. Bu amaçlar şöyle sıralanabilir:

- **Bilgi vermek:** Alıcılara yeni bir enformasyon sağlamak.
- **Uyarmak:** Alıcıyı belli bir bilgiyi kabul etme ya da benimseme konusunda yönlendirmek.
- **Yorumlamak:** Alıcıda mevcut bulunan ama kullanmadığı bilgisini ortaya çıkarmaya imkân sağlayan bir bağlam yaratmak.
- **Eğitmek:** Alıcıyı bilgi, tutum veya beceriler edinmede yönlendirmek.
- **Çözmek:** Alıcıyı, hâlihazırdaki durum ile arzuladığı durum arasındaki açıklığı, azaltacak bir çözümlü belirleme sürecinde yönlendirmek.
- **İnandırmak (veya özendirmek):** İnandırmak stratejisinde kaynak, alıcının mevcut tutum, inanç veya değerlerinden seçilmiş olanları değiştirme çabasıyla; mantıklı, akla yakın düşünsel ve/veya duygusal çağrılar yapar. “Özendirmek” stratejisinde ise özgün bir istenen aksiyonu gerçekleştirmek için kaynak, tutum, inanç veya inançları “harekete geçirmeye” çalışır.
- **Bir iddiayı öne sürmek:** Kaynak, bu stratejide belli bir önermenin desteklenmesi ya da çürütülmesi yönünde, makul bir örnek öne sürer. İnandırmakla bu stratejinin farkı, hedef ve yöntemlerde yatmaktadır. İnandırma, alıcıyı değiştirmeye çabalarken; bu strateji öne sürülen örneğin sınanmasını amaçlamaktadır.
- **Eğlendirmek:** Hoşça vakit geçirme ya da dinlenme çabasıyla alıcının dikkat ya da ilgisini çekmeye çabalamak.
- **Dönüştürmek:** Alıcıyı kendine, bir duruma ya da bağlama ilişkin algılarını; gündelik yaşam etkinliklerinde yansıyacak şekilde, yeniden belirlemesini sağlayacak süreçlerle yönlendirilmesidir.

Bu amaçlar ya da benzeri diğer amaçlar, eğitimin hedef aldığı sonuçları belirlemede kullanılmaktadır. Programın hazırlanması ve yapımında içerik için eğitimle ilgili her türlü materyal incelenir, bu konuda uzman kişi ve kuruluşlarla görüşülüp bilgi alınır.

3.3. Eğitim ve Kültür Konularının TV Program Formatına Aktarılması

Eğitim-kültür programlarında konu belirlendikten sonra, bu konunun televizyon programına dönüştürülmesi için dış çekimlerden, dramalardan, grafiklerden, anlatımdan vb. yöntemlerden yararlanılabilir.

Programın amacı ve hedefi iyice ve açıkça anlaşıldıktan sonra, programda birliği sağlamak zor olmayacaktır. Ama çeşitliliği sağlamak zor olabilir. Çünkü eğitim programları genellikle küçük bütçelerle gerçekleştirilirler. Bu küçük bütçeyle de dış çekim, yapım sonrası geniş kurgu olanakları veya çok sayıda oyuncu ile icracı kullanmak çok zordur.

Eğitim programlarında, program unsurlarının izleyicinin dikkatini sürekli olarak toplayacak sıklıkta değişmesini ifade eden akış hızını sağlamak özellikle önemlidir. Hatta doruk nokta bile çok önem taşır.

İzleyiciler programın sonuna doğru aldıkları malzemeyi daha fazla anımsayacakları için içeriğin gelişimini ve en önemli noktaları programın sonuna gelecek şekilde düzenlemek yararlı olacaktır.

Eğitim programlarında sıklıkla kullanılan, en basit ve en ucuz görsel teknik, televizyonculuk dilinde “**talking heads (konuşan kafalar)**” diye adlandırılan bir tekniktir. Bu teknikte bir kişi kameraya doğru bir şeyler anlatır, açıklamalar yapar. Mülâkatlar veya panel tartışmaları da bu kategoriye girer.

Bu teknik, yapım masraflarını en aza indirmekle birlikte; birtakım önemli yapısal zaafılara da yol açar. Görsel malzeme yokluğu, yaratım ve hayal gücünün yokluğu programcı için kolay ama övünç duyamayacağı bir yapıyı ifade etmektedir.

Bir çok nedenlerle özellikle de para ve zaman kısıtlaması nedeniyle yapımcı, program sunumunun büyük bölümünde “konuşan kafalar” dan yararlanmak zorunda kalabilir. Ama bu tekniğin ortaya koyduğu yapısal zaafı hiç değilse en aza indirmek için bazı düşünceler de geliştirilebilir ki bunlar:

- Programda konuşmacının düzgün konuşan biri olmasına özen gösterilmelidir. Şayet konuşması bozuk birinin mutlaka programda bulunması gerekiyorsa, o zaman bu kişinin yanına düzgün konuşan birini koyup, iki anlatıcılı yaklaşımı kullanmakta yarar vardır.
- İzleyicinin güvendiği, inandığı ve otorite olarak kabul ettiği bir sunucuyu kullanmakta yarar vardır. “Konuşan kafa” şayet konusunda uzman olarak bilinen biriye izleyici ona biraz daha katlanacaktır.
- Konuşmacıyı ya da sunucuyu sadece stüdyoda tutmaktansa “dış mekan” da kullanmaya çalışmak etkili olacaktır. Mekân olarak bir büro, bir dükkan ya da açık havayı kullanmak programın cazibesini artıracaktır. Hatta, konuşmacının fabrikaya arabayla gidişi sırasında ya da evinde direkt olarak programın içeriğiyle ilgili olmayan bir işi yaparken, ama onu rahat, kendinden emin bir durumda gösteren mekânlar bile kullanılabilir.
- Çekimi mekânda sessiz yapıp, daha sonra senkronlu olmayan bir **üst ses** olarak, profesyonel bir sesi ilâve etmek mümkündür. Ya da bir uzman, bir de profesyonel anlatıcı olarak iki ses kullanılabilir.
- Haber yayınlarında olduğu gibi **insert (ara bağlantı görüntüsü)** kullanılırsa iyi olur.
- Oyuncular kullanılarak, durum dramatize edilebilir.
- **g.** Farklı görüş noktaları birbirine eklenebilir. Tek kaynaktan uzun bir malzeme kullanmaktan kaçınmak için farklı birey ve mekânlar arasında kurgu yapılabilir.

3.4. Program Metni Yazımı

Eğitim-kültür programlarında programın büyük bölümü, konuşma üzerinde devam eder. Bu sebeple hazırlanan program metni ayrıntılıdır. Metinde anlatılan konuya göre bütün ayrıntılar yer alır.

Program rgn eğitim programı ise ders müfredatına göre, ders kitabından veya yapılan araştırma sonucu hazırlanan metne göre program sunulur. Bu tür ders içeriklerinde metin kitaptan alınıp, aynı bir öğretmenin sınıf ortamında ders anlatması gibi izleyiciye ulaştırılır.

Yaygın eğitim programında da anlatılacak konu üzerinde araştırma yapılır, bu işle uğraşan bir kişiden bilgi alınır. Metin genelde dış ses olarak okunup, görüntüler üzerinden konu aktarılır.

Kültür programlarında konu üzerinde araştırma yapıldıktan sonra izleyiciyi sıkmayacak, renkli bir metin hazırlanarak görüntülerle birlikte izleyiciye ulaştırılır.

Bu tür programlar genelde ilginin az olduğu programlar olduğu için metin yazımı önemlidir. Bu nedenle metin ilgi çekici, merak uyandırıcı ve sıkıcı olmayacak şekilde yazılmalıdır.

3.5. Eğitim Türleri

Eğitim çok geniş kapsamlı bir konudur. Eğitimi “rgn eğitim” ve “yaygın eğitim” olmak üzere iki grupta toplarız.

Örgün eğitim, okul çağında bulunanlara, belirlenmiş konularda veya okul eğitimine yardımcı olmak amacıyla verilen eğitimidir. **Okul radyosu, Açık lise, Açık ğretim** gibi programlar, **rgn** eğitim kapsamında değerlendirilir. Bu programlarda, okulda plnlanan konuları içeren konular anlatılır.

Yaygın eğitim, okul çağını geçmiş, eğitimini tamamlayamamış olanlara yönelik hazırlanan eğitim programlarıdır. Meslek ve el becerisi kazandırmaya ya da belli alanlarda uzmanlık kazandırmaya yönelik programlardır.

Yaygın eğitim programları, uzmanlaşmış kişilere de meslekleriyle ilgili yeni gelişmeleri duyurmak, konunun incelikleri hakkında bilgi edindirmek amacına da hizmet edebilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Konu ve konuklarla ilgili araştırma yapınız.➤ Türkiye ve dünyadaki, kültür sanat ortamını takip ediniz.➤ Yazılı ve görsel malzeme toplayınız.➤ Program metni hazırlayınız.➤ Hedef kitlenin eğitim seviyesine göre, program hazırlayınız.➤ Program sonrasında, rapor hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Eğitim programlarını inceleyiniz.➤ Kültür programlarını inceleyiniz

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki boşlukları uygun ifadelerle doldurunuz.

1. Eğitim-kültür programı hazırlarken temel amaç
2. Eğitim-kültür programının amacı, izleyenlerde , ve sorular sorduracak konuları, ustaca gündemlerine taşımaktır.
3. Eğitim-kültür programlarında , ve yararlanmak, konuyu ilginç kılmasının yanı sıra, bilgilerin kalıcı olmasına da yardımcı olur.
4. Eğitim programlarında, program unsurlarının izleyicinin dikkatini sürekli olarak toplayacak sıklıkta değişmesini ifade eden sağlamak özellikle önemlidir.
5., okul çağında bulunanlara, belirlenmiş konularda veya okul eğitimine yardımcı olmak amacıyla verilen eğitimidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek, kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları, faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Bu faaliyet ile gerekli bilgiler verildiğinde, haber ve spor programlarının hazırlıklarını yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Haber ve spor programlarını izleyiniz.
- Haber ve spor programlarının türlerini araştırınız.

4. HABER VE SPOR PROGRAMLARI

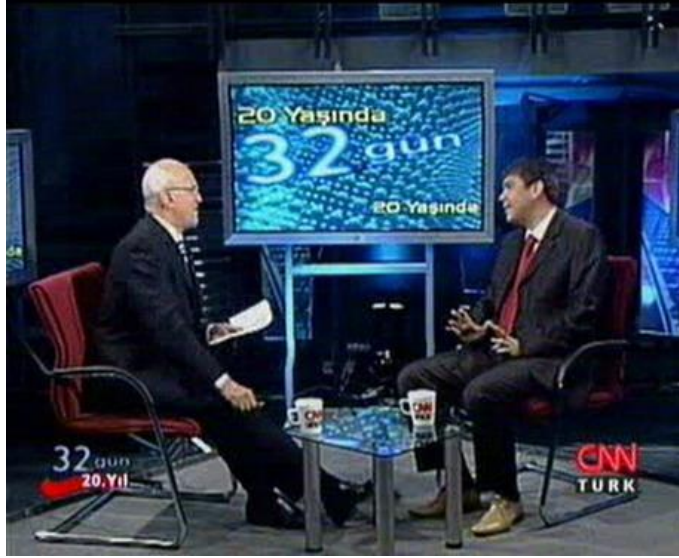
4.1. Haber ve Spor Programlarının Özellikleri

4.1.1. Haber Programları

Haber programları; güncel, toplumun ilgisini çekebilecek ya da toplumun ilgisinin çekilmek istendiği konular üzerinde derinlemesine araştırma yapılarak, olayın her yönünün ortaya çıkarılması amacıyla hazırlanır.

Haber programları, düz program çeşidine girer. Düz programlarda, anlatımı ağırlıklı olarak kullanmak, efekt, müzik ve oyunlaştırma (**canlandırma**) yöntemlerine başvurmamak esastır. Ancak çok zorunlu durumlarda, bu kural dikkate alınmayabilir.

Haber programları tasarlanıp düzenlenirken, temel izleyici kitlesi saptanmalıdır. Ancak unutulmaması gereken önemli bir konu da şudur: Her ne kadar belirli bir kitle hedef alınsa da izleyici kitle, geniş bir yelpazeden oluşur. Hedef kitlenin belirlenmesi, bu kitlenin özelliklerine göre sunuş biçimini ve programla ilgili tüm çalışmaları belirleyecek temel etken olacaktır. Televizyon haber programları, günlük yayın akışı içinde, belirli saatlerde yayımlanır. Televizyon haberlerinde, ülke ve dünya ile ilgili, gündemde yer alan olaylar görüntüleri ile birlikte sunulur.

Resim 4.1: Haber Programı

Haber programlarında; izleyiciyi gülümsetip, tansiyonu düşürecek aktüalite haberlerine yer vermekte yarar vardır. Bu tür haberler programa ilgiyi canlı tutar. Ancak sunuşta ve haberde düzey ve doz iyi ayarlanmalıdır. Toplumsal ve ahlâkî değerleri zorlayan olaylara yer vermekten kaçınılmalıdır. Hayatın içinde oluşan hoş ve sevimli olayları ekrana taşımak, izleyiciyi rahatlatır, moralini yükseltir. Haberde amaç, izleyiciye yaşamı duyurmak, hissettirmek, düşündürmek, tartışmaya ve katılmaya zorlamaktır. İzleyici yaşadığını duyumsamalıdır.

Haber programlarında, en önemli öge plânlamadır. Yayın kuruluşunun politika ve amacına göre, programda yer alacak olayların ve konuların önem sırası da göz önünde tutularak, sunuş sırasının belirlenmesi gerekir. Bunun yanı sıra, olağanüstü olaylara her zaman hazırlıklı olmak gerekir. Habercilik, her zaman sürpriz gelişmelere açıktır.

Yapımcıların, olayların perde arkaları ile birlikte iyi izleme ve değerlendirme yaparak, olaylar arasında bağlantı kurma becerilerini geliştirmiş olmaları gerekir. Bazen, büyük ve olağan dışı haberler, küçük bir ayrıntıdan yola çıkılarak oluşturulur. Bu öngörü ve detayları değerlendirme becerisi, zamanla ancak olayları dikkatle izleyerek kazanılır.

Yayın kuruluşunun geniş arşive, yapımcının da bu arşiv ve sağlanan imkânları, iyi kullanacak istek ve beceriye sahip olması gerekir.

4.1.2. Spor Programları

Spor programları, değişik dallarda gelişen spor olaylarını izleyiciye aktaran programlardır. Daha çok insanların ilgisini fazla çeken spor dallarında programlar hazırlanır. Bu tür programlarda sonuçlara, yorumlara, röportajlara çok fazla yer verilir.

Spor programları da, sunuculara bağılı diğer program türleri gibi, sunucuların ellerinde iyi ya da kötü olur. Spor bilgisinden yoksun ya da spor konusunda bilgili olsa bile konuşmayı beceremeyen kişilere, sunuculuk görevi verilmemelidir.

Spor programlarının sunulduğu stüdyolarda dekor, yalın olmalıdır. Canlı telefon bağlantıları veya görüntülü naklen bağlantılarla sunum yapılmalıdır. Spor konusunda tartışma programı yapılıyorsa konunun uzmanları çağrılmalı, yayın sırasında bant kayıtları ile konu, izleyicinin dikkatine sunulmalıdır.

Resim 4.2: Spor Programı

Yeni ortaya çıkan spor dalları programlarda tanıtılarak, kamuoyunun ilgisi konuya çekilmelidir. Bilgilendirme işlevinden taviz verilmemelidir.

Spor karşılaşmaları genellikle hafta sonları yapıldığından, yapılmakta olan karşılaşmaların görüntüleri, o anda yayınlanan programın içerisinde verilebilir. Bu genellikle, ekranın altında akan yazı biçiminde verilir. Bu yolla, izleyicinin öbür karşılaşmalar konusunda bilgi edinmesi sağlanır.

Spor programları yapanlar ve sunanlar, yorumlarında tarafsızlık ilkesi dışına çıkmamalıdır. Sonuçlar verilirken titiz davranılmalı ve yanlışlığa mahal verilmemelidir. Yapılacak bu türden hataların, fanatik taraftarlar üzerindeki etkisini ve yol açacağı tatsızlıkları göz önünde bulundurmalıdır. Sunucu yanlışlık yapmamaya özen göstermelidir.

4.2. Araştırma Teknikleri

Televizyon haber programları için çalışırken çok dikkatli ve derinlemesine araştırma yapmak gerekir. Olay yeri araştırması ve birinci el tanıklarla görüşmenin yanı sıra, yetkililerden veya konunun uzmanlarından alınacak bilgiler, konu ile ilgili arşiv ve ulaşılması olası kaynaklardan alınacak veriler, varsa konu hakkında daha önce yazılmış yazılar, makaleler, araştırmalar, bilgi ve belgeler program yapımcısına ışık tutacaktır. Ayrıca hazırlanan haberde yanlış ve yanlış bilgi verme olasılığı oldukça azalacaktır.

Bu sebeple, haber programı hazırlayan kuruluşların iyi düzenlenmiş ve kapsamlı arşivleri olmak zorundadır. İyi bir arşiv, program yapımcısının kaliteli program hazırlamasının yanı sıra, kamuoyunun doğru yönlendirilmesinin, yanılmamasının da temel sebebi olacaktır.

Haber programı hazırlamak, ekip çalışması ister. Kısa süre içinde bilgiler toplanarak değerlendirilmeli ve kanıtlara ulaşılmalıdır. Bu nedenle, görev plânlaması iyi yapılmış, çalışma disiplinine sahip, güçlü bir ekip, iyi ve başarılı haberin anahtarını oluşturur.

Ekip elemanları; habercilik alanında eğitim görmüş, konularında bilgili, sorumluluk alanları belirlenmiş kişilerden oluşmalıdır. Bu elemanların, analiz ve değerlendirme yeteneğine sahip, güncel olayları izleyen, sosyal ilişkileri güçlü ve hızlı iş yapabilen kişilerden oluşması gerekir.

Haber programının başarısı, plânlamanın başarısına bağlıdır. Plânlama ise program yapımcısına aittir. Program yapımcısının odası ekibin kalbini oluşturur. Programla ilgili belge ve bilgiler burada sınıflanır, incelenir, seçilir ve son karar burada verilir. Programla ilgili tüm veriler bu merkezde toplanır.

Ekip elemanları ile söz konusu bu merkez arasında, sürekli ve kesintisiz iletişimi sağlayacak tedbirleri önceden almakta yarar vardır. Verilerin aktarılması ve merkezden yeni görevlendirme ve yönlendirmelerin yapılabilmesi, etkili bir iletişimle sağlanabilir.

4.3. Haber ve Spor Programlarının Genel Türleri

Haber programları genelde bültenler şeklindedir. Gün içinde çok sayıda haber bülteni yayınlanır. Bu bültenlerde günün gelişen olayları önem sırasına göre verilir. Yine anî gelişen olaylar, flaş haberler olarak olayın geliştiği anda yayınlanır. Bu tip haberleri çabuk yayınlamak yayıncı kuruluş için önemlidir. Bir kanalda yinede en önemli haber kuşağı, ana haberdir. Ana haberler, akşam saatlerinde yayınlanır. Bu bültende gün içinde gelişen önemli olaylar, ayrıntılı olarak izleyiciye ulaştırılır. Ana haber bülteni, bir kanal için prestij unsurudur. Haber kanallarında ise sadece haber yayını yapıldığı için gün içinde değişik gelişmeler daha ayrıntılı olarak verilir. Ayrıca kanallarda yayınlanan özel haber programları ve güncel konularda tartışma programları da yapılır. Haber programlarında haftanın önemli bir gündem maddesi ayrıntıları ile ele alınarak incelenir ya da daha önce hiç bir yerde yayınlanmamış çok özel ve önemli konular ele alınabilir.

Spor programları da herhangi bir karşılaşmanın canlı yayınlanması, karşılaşmalar hakkında uzman kişilerin stüdyoda görüşlerinin alınması veya değişik spor dallarının tanıtılması şeklinde olabilir.

4.4. Haber Kaynakları

Bir muhabirin karşılaştığı en önemli sorunlardan biri de haber yapacağı konuyu bulduktan sonra, konuyla ilgili ayrıntılı bilgi alabileceği bir ya da birkaç kaynak bulmaktır. Muhabirin haber yapacağı olayla ilgili derinlemesine bilgi edinmesi ve olaylar arasında sebep sonuç ilişkisi kurabilmesi için nerede araştırma yapması gerektiğini iyi bilmesi gerekir.

Haber yapılırken yararlanılacak çok çeşitli kaynaklar vardır. Olayla ilgisi bulunan kişi, kurum ve kuruluşlar birinci derecede başvurulacak kaynaklardır. Olay yakın geçmişte olmuşsa her şeyden önce olayın görgü tanıkları en önemli kaynaktır. Olayın geçtiği yerde yapılacak inceleme ve araştırmalar, olayla doğrudan ya da dolaylı ilişkisi bulunan kişilerle yapılacak röportajlar, konuya önemli ölçüde ışık tutacaktır.

Resim 4.3: Haber Programı

Kimi zaman olayları görünen kısmıyla vermek yetmeyebilir. Olayların derinine inmek ve altında yatan nedenleri ortaya çıkarmak için konuyla ilgili belgeleri, fotoğrafları ve her türlü dökümanları incelemek gerekebilir. Bunun için ise çeşitli kütüphanelerden ve dökümantasyon merkezlerinden yararlanmak, konuyla ilgili görüntüleri, yazılı belgeleri, anlaşmaları, kararları, imzalı belgeleri, varsa o döneme ait gazete haberlerini bulup çıkarmak, habercilik adına yapılacak en iyi çalışmalardır. İyi bir araştırmacı gazetecinin en büyük yardımcısı ve desteği sahip olacağı iyi bir arşiv ve bilgi birikimidir.

Haber kaynakları yönünden ve özellikle siyasî olaylarla ilgili kaynaklar yönünden, başkentler daha zengindir. Siyasî merkez olması sebebiyle başkentlerde çok yoğun haber trafiği yaşanır. Cumhurbaşkanı ve başbakanın günlük çalışma programları, bakanlıklarla ilgili haberler ve basın toplantıları siyasî haberciler için izlenmesi zorunlu olaylardır. Cumhurbaşkanlığı, başbakanlık ve meclis haberciler için bitmek tükenmek bilmeyen haber kaynaklarıdır.

Bunun dışında kamuoyu oluşturmada etkili olan siyasi partiler, sendikalar, ticaret ve sanayi odaları, çeşitli meslek örgütleri de faaliyetleri sebebiyle muhabirler için haber kaynakları olabilir.

Basın yayın kuruluşları, kimi zaman da abone oldukları yerli ve yabancı haber ajanslarından aldıkları haberleri kullanırlar.

4.5. Program Metni Yazımı

Haber ve spor programlarında, program bülten şeklindeyse metin, haber anonsları şeklindedir. Anonstan sonra giren haberin metni de muhabirin yazdığı habere göre seslendirilir. Bülten sunucusu, haber anonsları dışında haberle ilgili yorumlar da yapabilir. Bunları önceden yazabileceği gibi o an doğaçlama olarak da söyleyebilir. Yine bülten içinde canlı bağlantılar yapılacaksa sorular önceden hazırlanabileceği gibi, gelen yanıtlara göre yeni sorularda sorulabilir.

Program bülten değilse programın metni önceden hazırlanabilir. Özellikle canlı ve konuklu bir programsa o an düşünölen sorular sorulabilir, anonslar yapılabilir. Program sırasında değişik bant görüntöleri yayınlanıyorsa bu görüntölerdeki açıklamalar, önceden yazılan metinlere göredir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Konu ve konuklarla ilgili araştırma yapınız.➤ Türkiye ve dünyadaki haber ortamını takip ediniz.➤ Haber kaynaklarını kullanınız.➤ Türkiye ve dünyadaki spor ortamını takip ediniz.➤ Yazılı ve görsel malzeme toplayınız.➤ Program metni hazırlayınız.➤ Program sonrası rapor hazırlayınız.-	<ul style="list-style-type: none">➤ Haber programlarını inceleyiniz.➤ Spor programlarını inceleyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki boşlukları, uygun ifadelerle doldurunuz.

1., güncel, toplumun ilgisini çekebilecek ya da toplumun ilgisinin çekilmek istendiği konular üzerinde, derinlemesine araştırma yapılarak, olayın her yönünün ortaya çıkarılması amacıyla hazırlanır.
2. Haber programlarında, yayın kuruluşunun ve göre, programda yer alacak olayların ve konuların önem sırasına göre, sunuş sırasının belirlenmesi gerekir.
3. Spor programları yapanlar ve sunanlar, yorumlarında ilkesi dışına çıkmamalıdır.
4. Haber de olayla ilgisi bulunan kişi, kurum ve kuruluşlar birinci derecede başvurulacak dır.
5. Spor programlarının sunulduğu stüdyolarda, dekor yalın olmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek, kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları, faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Bu faaliyet ile gerekli bilgiler verildiğinde, reklâm ve tanıtım programlarının hazırlıklarını yürütebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Reklâm ve tanıtım programlarını izleyiniz.
- Reklâm ve tanıtım programlarının etkilerini araştırınız.

5. REKLÂM VE TANITIM PROGRAMLARI

5.1. Reklâm ve Tanıtım Programlarının Türleri ve Teknik Özellikleri

Reklâm medyası olarak çok önemli yer tutan, radyo ve televizyon kanalları ulusal ve bölgesel çapta yayın yapmaktadır. Radyo televizyon reklâmları, birkaç ana başlık altında toplanabilir.

5.1.1. Küçük İlânlar

Yalnız sözden oluşan ve radyo müdürlüklerince önceden saptanmış saatlerde, görevli spiker tarafından okunan kısa ilânlardır.

5.1.2. Programlı Reklâmlar

Eğlendirici veya eğitici program unsurları ile birlikte, reklâm spotlarını da kapsayan ve reklâm kuruluşlarınca hazırlanan programlara, programlı reklâmlar denir. Bunlar özel veya tüzel kişilerce, kendi reklâm kuruluşu tarafından kiralanan saat içinde, özel ve tüzel kişilerin reklâm spotları yer alır.

5.1.3. Özel Tanıtıcı Reklâm

Reklâm kuruluşları veya çeşitli kuruluşlar, tanıtıcı özel bir program yayınlamak üzere radyo ve televizyon kanallarını kiralayabilirler. Bu reklâmlar genelde, ürünün özelliklerini ve kullanımının anlatıldığı uzun süreli reklâmlardır.

5.2. Reklâm ve Tanıtım Programlarının Metin Özellikleri

Metin, reklâmın en önemli parçasıdır. Sanat direktörü, televizyon ve radyo bölümleri, fotoğrafçı, kameraman ve grafiker bir ekip oluşturarak, metnin hazırlanmasına yardımcı olurlar. Metin yazarlığı, reklâmcılığın en başta gelen işlevlerindedir. Birçok reklâm yöneticisi, metin yazarlığından yetişmiştir.

Reklâm metninin asıl görevi, reklâmın başarısı için söylenmesi gereken her şeyi, okuyucunun canını sıkmadan önüne sermektir. Metin genellikle,

- İlgi çekmeye çalışır,
- Gerekli tüm bilgileri anlaşılır ve inanılır bir dille anlatır,
- Alıcıyı, malı aratma ve aldirmaya yöneltir.

Özet olarak ilgi çekme, haber verme ve güdüleme görevini yerine getirir. Başlık ve resim, aralık bir kapıdır. Okuyucu onu açınca içeride metni, yani söylemek istediklerini göreceklerdir. Çoğu zaman yaratılan merak, okuyucunun kapıyı açması içindir.

Kısaca broadcast diye adlandırılan radyo ve televizyona reklâm yazmak, büyük ölçüde yaratıcı güç isteyen bir işdir. Bu araçlarda da hedeflerin kesinlikle saptanması, en az basındaki kadar önemlidir. İletişimin beş ana özelliği olan çarpıcılık, ilgi çekme, haber verme, fikir verme ve iticiliktir. Broadcast reklâmı metinlerinde de şarttır. Basın metinlerinden en büyük farkı elden geldiğince kısa, basit ancak o oranda da gösterişli olması gereğidir.

Yapılan araştırmalar sonucunda broadcast reklâm metni yazarlarının, uymaları gereken kuralları şöyle sıralayabiliriz.

- Metni, mal hakkında bilgi verici ve anlamlı olarak düzenlemek,
- Mal ile olumlu ilişkiler alanını genişletmek,
- Dinleyicinin mal hakkında, peşin hükümler edinmesini sağlamak,
- Tüketiciyi, kendini anlatır durumlarda hissettirmeye çalışmak,

Broadcast reklam metinlerinde, kaçınacakları ise şöyle sıralayabiliriz:

- Dinleyiciden uzaklaşmak, saldırganlaşmak,
- İnanırcılıktan yoksun olmak, şüphe uyandırmak
- Dikkati iletiden başka tarafa çekecek şekilde şaşırtıcı ifadeler kullanmak,
- Can sıkıcılık, uyuşukluk

Yine broadcast medya reklâmları üzerinde, çeşitli deneyim ve araştırmalar sonucunda bir broadcast hazırlanırken; aşağıdaki kurallara uymanın başarı sağlamakta yardımcı olacağı ileri sürülmektedir.

- Halkla konuşurcasına, onun diliyle monolog veya diyaloglar kullanmak,

- Malın adını sık sık tekrarlamak, hatta hecelelemek.
- Kısa kelimeler ve kısa cümleler kullanmak, eş anlamlı kelimelerin en kısa olanını tercih etmek,
- Görüntüyü sözle desteklemek.
- Ana fikri, değişik şekillerde de olsa sık sık tekrarlamak,
- Halkın ne şartlarda dinlediğini unutmamak. Sizi dinleyen kişinin o anda yaptığı başka iş olabilir.
- Değişik, dikkat çekici ses ve efektlerden sık sık yararlanmak.

5.3. Görüntü Akış Şeması (Storyboard) Oluşturma

STORYBOARD
(Gizimli Hikaye)

KONU ADI _____ SAYFA NO. _____

NO.	Konu	Görüntü	Konuşma	Açıklama

AÇIKLAMA :

Reklâmlar için metin ve senaryo yazıldıktan sonra storyboard oluşturulur. Storyboard her çekim için tasarlanan görüntünün, çerçeve içinde ayrı, basit çizimlerle anlatıldığı filmin resimli öyküsüdür.

Filmde üçyüz çekim varsa, resimli öyküye de üçyüz resim çizilerek çalışılmalıdır. Resimlerin yanlarına, kısa açıklamalar yazılabilir. Resimler sade, basit ve kolay anlaşılır olmalıdır.

Resimli öykü, konunun hareket yönünü, büyüklüğünü, konumunu, kameranın bakış açısını belirlemede yönetmene yardımcı olur. Yönetmen kuşkuya düşmeden, kamera-ses ekibine, oyunculara gereken direktifleri yerinde ve zamanında, resimli öyküden yararlanarak verir. Yönetmen çekim sırasında yaptığı değişiklikleri, resimli öykü dökümüne not almalıdır.

Resimli öykü kurgu ekibine de kolaylık sağlar. Her çekim birbiri ile ilişkisine göre çevrileceğinden, kurguda çekimler birleştirilince herhangi bir uyuşmazlık görülmeyecektir. Aksi durumda kurgucu, birbirine eklenemeyen sahneleri atlamak zorunda kalacak, belki yeniden çekimler yapmak gerekecektir.

Filmin resimli öyküsünü hazırlamak, zaman alan bir uğraştır. Bununla birlikte, çekim aşamasında kazanılacak para ve zaman düşünülürse, yapımca her yönden kârlı olacaktır. Yönetmen kurduğu çalışma düzeni içinde, resimli öykü yapmadan başarıya ulaşıyorsa; sorun yok demektir. Resimli öykü, çalışmalarda istenirse kullanılabilir bir yapım basamağıdır.

Çoğunlukla, çevrim senaryosu ile filmin resimli öyküsü birleştirilir. Resimli öyküdeki basit çizimleri, çevrim senaryosunda çekim ölçeği ile görüntünün anlatımı arasına koyarsak, çevrim senaryosu ile filmin resimli öyküsünü birlikte yapmış oluruz.

5.4. Reklâm ve Tanıtım Çekim ve Kurgusu

Reklâmlarda, fikir yaratılıp senaryo yazıldıktan sonra çekim aşamasına geçilir. Reklâm çekimlerinin bütçeleri çok yüksektir. Bu nedenle hiçbir masraftan kaçılmaz. Ürünü iyi bir şekilde tanıtmak ve akılda kalıcılığını artırmak için çekimler önemlidir. Çekim mekânları, dekor, ışık, kostüm ve oyuncular hazırlandıktan sonra çekime geçilir. Görüntüler en güzel ve kaliteli şekilde kaydedilmelidir. Görüntüler değişik açılardan çekilmeli ve hatasız olmalıdır.

Çekim işlemi bittikten sonra, kurgu aşamasına geçilir. Kurguda görüntü kurgusu yapıldıktan sonra, reklâmlar için çok önemli olan yazı, grafik ve animasyonlar eklenir. Son olarak da sesler ve müzik eklenerek kurgu tamamlanır.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Reklâm veya tanıtımı yapılacak konuyla ilgili araştırma yapınız.➤ Reklâm ve tanıtım metni hazırlayınız.➤ Görüntü akış şeması (storyboard) hazırlayınız.➤ Yazılı ve görsel malzeme toplayınız.➤ Kamera çekimi ve seslendirme yapınız.➤ Kurgusunu yapınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Reklâmları inceleyiniz.➤ Tanıtım programlarını inceleyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki boşlukları, uygun ifadelerle doldurunuz.

1. ilgi çekme, haber verme ve güdüleme görevini yerine getirir.
2. her çekim için tasarlanan görüntünün, çerçeve içinde ayrı ve basit çizimlerle anlatıldığı, filmin resimli öyküsüdür.
3. Eğlendirici veya eğitici program unsurları ile birlikte reklâm spotlarını da kapsayan ve reklâm kuruluşlarınca hazırlanan programlara denir.
4. asıl görevi, reklâmın başarısı için söylenmesi gereken her şeyi, okuyucunun canını sıkmadan önüne sermektir.
5. Reklâm metni, ilgi çekme, ve görevini yerine getirir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek, kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-6

AMAÇ

Bu faaliyet ile gerekli bilgiler verildiğinde, çocuk programlarının hazırlıklarını yürütebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çocuk programlarını izleyiniz.
- Çocuk programlarının türlerini araştırınız.

6. ÇOCUK PROGRAMLARI

6.1. Çocuk Programlarının Türleri ve Teknik Özellikleri

Bu program türünün hedef kitlesi çocuklardır. Bu bakımdan, çok fazla özen ve dikkatle çalışmak gerekir. Çocuk programları, çocukların düşünsel gelişimine katkı sağlamak amacıyla yönelik hazırlanır.

Resim 6.1: Çocuk Programı

Bu tür programlar hazırlayacak yapımcıların, konunun uzmanlarına ve danışmanlarına başvurması gerekir. Çocukların algılama, düşünme ve kavramaları gelişim aşamasında olduğundan, programın yapısı farklıdır. Tüm bu konuları programı geliştirme aşamasındayken uzmanların da düşünceleri alınarak düzenlemekte yarar vardır. Yapılacak en küçük bir yanlışlık, ülkeyi teslim edeceğimiz kuşaklarda, kalıcı düşünsel hasarlar oluşturabilir. Televizyon karşısındaki bir çocuğun beklentilerine yanıt verebildiğimiz oranda, program ilk anda çocukların dikkatini çekecek, izlenecek ve etkili olacaktır.

Çağımız iletişim ve bilişim çağı olarak da adlandırılmaktadır. Çocuklarda çağın bu

özelliğinden dolayı, doğmadan anne karnından başlayan bir bilgi bombardımanına tutulmaktadır. Küçük yaşlarda bir çok konu üzerinde düşünce ve deneyimleri olmaktadır. Bilgisayarın evlere kadar girdiği günümüzde, çocuklar bilgisayarın oluşturduğu imge dünyasına erken yaşlarda katılmakta, tecrübe edinmekte ve olaylara daha farklı açılardan bakabilmektedir.

Bu sebeplerden dolayı, yaratıcı olmayan, hazır şablon yaklaşımlar; çocukların ilgisini çekmemektedir. Bilişim çağı çocuklarının ilgisini çekebilmek için, sürekli kendini yenileyen, yeni ufuklar açan çalışmalar yapılmalıdır. Programlar, çocukları düşünmeye, araştırmaya yönelik olmalı, onların algılama ve kavrama düzeylerine seslenmelidir.

Yapımcının çocuk programlarındaki temel görevi, tasarlanan ve iyi düzenlenmiş çalışmaları, çocukların imge dünyasına yerleştirebilmeyi başarmaktır. Bunu sağlamak için çocukların anlama ve kavrama düzeyi göz önünde bulunmalı ve konuyla ilgili uzmanların da düşünceleri alınarak çalışmada ve yapım aşamasında, yaratıcılığın tüm sınırları zorlanmalıdır. Programın içeriğinde, çocukların sorumluluk sahibi, olgun ve mutlu birey olarak gelişmesi için gerekli mesajlar verilmelidir.

Resim 6.2: Çocuk Programı

Çocuk programlarında, eğlendirme ön plânda tutulmalı, eğlendirirken mesajlar verilerek, program bütünlüğü korunmalıdır. Çocuklara, karşılaşacakları sorunları çözmeye yaratıcılık, olayları sorgulama becerisi ve bilgi kaynaklarına ulaşma ve onları kullanabilme becerisi kazandırılması amaç edinilmelidir.

Çocukların ilgileri ve dikkatlerini bir konuya verme yetenekleri ve güçleri sınırlıdır. Bu sebeple programlar zengin içerikle ve kısa sürede ilgiyi toplayacak biçimde hazırlanmalıdır. İzleyici durumdaki çocukları, konu kahramanlarından farklı kılmamak için, ekran başındaki çocukları da programın içeriğine katacak şekilde düzenlemeler göz ardı edilmemelidir.

Çocukların geleceğimizi teslim edeceğimiz, yetişmekte olan bireyler olduğu unutulmamalı ve onlara birey olduklarını hatırlatacak biçimde seslenilmelidir. Aksi davranışlar, çocukların kişilik gelişimini zedeler.

Okul öncesinde çocukların dış dünyaya açılan pencereleri olan televizyon programları, çocuklara dış dünyayı tanıtır. Toplumsal çevre hakkında bilgilendirir, ufuklarını açar ve mantıksal çıkarımlar yapmalarına yardımcı olur. Bunun sonucunda okul çağları geldiğinde, okula ve toplumsal çevreye uyum sağlamaları kolaylaşır.

Çocuk programlarının içereceği şiddet, çocuklarda saldırgan kişilik oluşumuna sebep olur. Yaratılışında şiddete eğilimli çocuklar, bu programlarla şiddeti yaşamlarının ayrılmaz parçası durumuna getirmektedirler.

Çocuk programlarında gerçekçi olunmalıdır. Ölümsüz ve olağan üstü kahraman tipleriyle büyüyen çocuklarda, gerçekle tanıştıkları ve insan ırkının ölümlü olduğunu anladıkları zaman, düş kırıklığı ve kişilik bozuklukları oluşur.

Bu nedenle çocuk programları hazırlayacak olanlar, olabildiğince gerçekçi, doğruları korkutmadan, ürkütmeden anlatacak yolu bulmalı, kullanmalı ve gelecek neslin ruh sağlığını tehlikeye sokmamalıdır.

Çocuk programlarında dayanışma, yardımlaşma, toplumsal değerleri yaşatma, paylaşma, sevgi ve barış duyguları aşılanmalı ve bu duyguların gelişimi için bu mesajlar sürekli yinelenmelidir.

Çocuk programlarında kullanılan renkler, kostümler, sunucu kıyafetleri ve müzik; onların anlayış ve kavrayışına seslenmelidir. Sunuş neşeli, canlı ve cana yakın olmalıdır.

6.2. Çocuk Programlarının Metin Özellikleri

Çocukların izlemesi için tasarlanmış genel kültür, spor, sanat, eğitim ve eğlence içerikli programlardır. Bu tür programların konuları, çocukların anlayabileceği, sıkılmadan izleyebileceği formatlarda olup, eğlence ve oyun ihtiyacını karşılayan programlardır.

Bu programların metinleri hazırlanırken, çok dikkatli olunmalıdır. Metin yalın ve anlaşılır olmalıdır. Çocukların anlamını bilmediği kelimeler kullanılmamalıdır. Çocukların kelime ve bilgi dağarcığının gelişmesine yardımcı olunmalıdır. Çocukları sıkımayacak, kısa ve anlaşılır cümleler kullanılmalıdır. Eğitirken eğlendirmek ön plânda tutulmalı, buna göre metin hazırlanmalıdır.

Metnin hazırlanmasında, hazırlanan programın türü de önemlidir. Çizgi film, yarışma ve eğlence formatında hazırlanan programların her birinde, farklı tarzlarda metin yazılır. Program formatı, ne kadar farklı olsa da metin hazırlanırken yukarıda saydığımız unsurlar, göz önünde bulundurulmalıdır.

6.3. Yazılı ve Görsel Malzeme Toplama

Çocuk programında en önemli aşamalardan biri de çekim öncesinde yapılan hazırlıklardır. Programın türü ve konusu belirlendikten sonra, bu konuda bilgi toplama aşaması başlar. Bu bilgiler yazılı ve görseldir.

Programın konusuna göre uzmanların görüşleri, bu konuda yazılan kitaplar, daha önce çıkan gazete, dergi, internet haberleri, yapılan araştırmalar, yazılı malzemeleri oluşturur. Bu bilgilere ulaşmak için arşivler, kütüphaneler, uzmanlarla görüşme iyi birer kaynaktır.

Görsel malzemeler ise kanal arşivi olabileceği gibi bu konularda yapılacak çekimler, yapılan animasyonlardır. Animasyonların hazırlanması, özel uzmanlık gerektiren bir çalışmadır.

6.4. Çocuk Programı Çekimi ve Kurgusu

6.4.1. Çevrim Aşaması

Çevrim aşamasında, senaryo tamamlanmış, kahramanlara uygun karakterler veya konuya uygun oyuncu ya da sunucular belirlenmiştir. Diğer yapım ekibi elemanları da eksiksiz veya bütçe olanakları içinde sağlanmıştır.

Çekim, bir yapımda en küçük birimdir. Çevrim senaryosunda her çekim, önceden plânlanır. Tüm ayrıntıları ile senaryoya yazılır. Çevrim senaryosunda, kameranın konuya uzaklığını, konunun ekranda kaplayacağı yeri gösteren, çekim ölçeği terimleri kullanılır. Bu terimlerin kısaltılmış baş harfleri, çekim numarasından hemen sonra yazılır. Çevrim senaryosuna çekim senaryosu da denir.

Yazılan senaryoya göre, program stüdyoda veya dış mekânlarda canlı olarak yayınlanır veya bant çekimine kaydedilir. Bu aşamada çekimde görevli olan teknik ekip, oyuncular ve sunucular bulunur. Dekor, kostüm, ışık ve kameralar hazırlanınca çekime başlanır.

Çocuk programının çekiminde; ortamı canlandıran renkler, ışıklar, efektler ve müzik vb. kullanılarak çocukların ilgisi çekilmelidir.

6.4.2. Görüntü Düzenlemesi

Çekimleri tamamlanan manyetik kasetlerin kurgusu, kurgu ekibi ile yönetmen tarafından birlikte çalışılarak, senaryoda belirlenen öğelere göre yapılır. Kaba kurgu tamamlandıktan sonra, ortaya çıkan çalışma yeniden izlenir.

Bu aşamadan sonra “Reedit” denilen kısma geçilmiş olur. Çalışmada eksik kalan ya da beğenilmeyen kısımlar için tekrar çekimler yapılarak kurgu tamamlanır.

Çalışmanın istenen düzeye geldiği yönetmen ve ekibi tarafından doğrulanırsa hazırlanan bu master, kasetin aynı time kodlu üç kopyası çıkarılır. Kurgu çalışmaları için çıkarılan kopyalardan birisinde sadece kayıtlı insan sesleri ve geri plân sesleri bulunur. Bir diğeri aynen kopyalanır. Üçüncü kopya kasette sesler bulunmaz.

Aynen kopyalanan kaset, olası bir kötü duruma karşı yedek olarak elde tutulur. Kopyalanan diğer iki kasetten birisine, hazırlanan veya seçilen müzik, ilâve sesler dōşenecekse, kaset izlenerek tasarlanan ses, dōşeme senaryosuna göre dōşenir.

Ses dōşeme işlemleri biten kasetler, kurgu sisteminde bulunan VTR'lere yerleştirilir. Kayıtçıya **master** kaset konularak üçü eş zamanlı olarak, kayda sokulur. Hazırlanan **master** kaset, izlenerek yayına hazır olup olmadığı veya eksik nokta kalıp kalmadığı kontrol edilir.

Eksik taraflar varsa aynı işlem basamakları tekrarlanır. Son kontrolden sonra, kaset yayına hazırdır.

Bir diğer kısa yolda ise kurgusu tamamlanan ham bandın birinci kanalında; insan sesleri bırakılır, ikinci kanala istenen müzik ve efektler eklenerek bant yayına hazır duruma getirilir. Bu yol çok kısa olmakla birlikte, ses kalitesinde bazı bozulmalar oluşabileceğinden tercih edilmemelidir.

Kurgu işlemi tamamlandıktan sonra çalışma artık izleyici beğenisine sunulmaya hazırdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Program konusuyla ilgili araştırma yapınız.➤ Program metni hazırlayınız.➤ Yazılı ve görsel malzeme toplayınız.➤ Kamera çekimi ve seslendirme yapınız.➤ Çocuk programı kurgusunu yapınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Çocuk programlarını inceleyiniz.➤ Çocuk programlarının türlerini inceleyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki boşlukları, uygun ifadelerle doldurunuz.

1. sunuş neşeli, canlı ve cana yakın olmalıdır.
2. her çekim için tasarlanan görüntünün, çerçeve içinde ayrı, basit çizimlerle anlatıldığı, filmin resimli öyküsüdür.
3. Eğlendirici veya eğitici program unsurları ile birlikte, reklâm spotlarını da kapsayan ve reklam kuruluşlarınca hazırlanan programlara denir.
4. asıl görevi, reklâmın başarısı için söylenmesi gereken her şeyi, okuyucunun canını sıkmadan önüne sermektir.
5. Radyo ve televizyon reklâm metinlerinin, basın metinlerinden en büyük farkı; elden geldiğince, basit ancak o oranda da olması gereğidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları, faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

UYGULAMALI TEST

Öğretmeniniz, modüldeki faaliyetleriniz ve araştırma çalışmalarınız sonunda, kazandığınız bilgi ve becerilerinizi ölçme araçlarıyla ölçerek, sizin modül ile ilgili durumunuzu değerlendirecek ve sonucunu size bildirecektir.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Evrensel yayıncılık kurallarına uygun söyleşi ve açık oturum programı yapmak		
➤ Konu ve konuklarla ilgili araştırma yaptınız mı?		
➤ Konuk organizasyonunu yaptınız mı?		
➤ Program akışını hazırladınız mı?		
➤ Sunucu destek metni hazırladınız mı?		
➤ Program sonrası rapor hazırladınız mı?		
2. Evrensel yayıncılık kurallarına uygun müzik- eğlence ve yarışma programı yapmak		
➤ Konu ve konuklarla ilgili araştırma yaptınız mı?		
➤ Konuk ve seyirci organizasyonunu yaptınız mı?		
➤ Program akışı hazırladınız mı?		
➤ Müzik türlerini sınıflandırdınız mı?		
➤ Sunucu destek metni oluşturduunuz mu?		
3. Evrensel yayıncılık kurallarına uygun eğitim-kültür programı yapmak		
➤ Konu ve konuklarla ilgili araştırma yaptınız mı?		
➤ Türkiye ve dünyadaki kültür sanat ortamını takip ettiniz mi?		
➤ Yazılı ve görsel malzeme topladınız mı?		
➤ Program metni hazırladınız mı?		
➤ Hedef kitlenin eğitim seviyesine göre program hazırladınız mı?		
➤ Program sonrası rapor hazırladınız mı?		
4. Evrensel yayıncılık kurallarına uygun haber-spor programı		

<p>yapmak</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Konu ve konuklarla ilgili araştırma yaptınız mı? ➤ Türkiye ve dünyadaki haber ortamını takip ettiniz mi? ➤ Haber kaynaklarını kullandınız mı? ➤ Türkiye ve dünyadaki spor ortamını takip ettiniz mi? ➤ Yazılı ve görsel malzeme topladınız mı? ➤ Program metni hazırladınız mı? ➤ Program sonrası rapor hazırladınız mı? 		
<p>5. Evrensel yayıncılık kurallarına uygun reklâm ve tanıtım programı yapmak</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Reklâm veya tanıtımı yapılacak konuyla ilgili araştırma yaptınız mı? ➤ Reklâm ve tanıtım metni hazırladınız mı? ➤ Görüntü akış şeması (storyboard) hazırladınız mı? ➤ Yazılı ve görsel malzeme topladınız mı? ➤ Kamera çekimi ve seslendirme yaptınız mı? ➤ Kurgusunu yaptınız mı? 		
<p>6. Evrensel yayıncılık kurallarına uygun çocuk programı yapmak</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Program konusuyla ilgili araştırma yaptınız mı? ➤ Program metni hazırladınız mı? ➤ Yazılı ve görsel malzeme topladınız mı? ➤ Kamera çekimi ve seslendirme yaptınız mı? ➤ Çocuk programı kurgusunu yaptınız mı? 		

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Gündemi İlgilendiği
2	Akış Metni
3	Sunucu destek metinleri
4	Araştırma
5	Sunucu-yapımcı-danışman

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Müzik-komedi-yarışma- dans
2	Birliği
3	Akış hızı-doruk nokta
4	Sorulacak sorular
5	Magazin programlarının

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Eğitmektir
2	İlgi uyandırmak-araştırmaya yöneltmek
3	müzik-efekt- oyunlaştırmalardan
4	Akış hızını
5	örgün eğitim

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Haber programcıları
2	Politika-amacına
3	Tarafsızlık
4	Haber kaynakları
5	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-5'İN CEVAP ANAHTARI

1	Reklam metni
2	Storyboard
3	Programlı reklamlar
4	Reklam metninin
5	Haber verme-güdüleme

ÖĞRENME FAALİYETİ-6'NIN CEVAP ANAHTARI

1	Çocuk programlarında
2	Kısa-anlaşılır
3	Çekim
4	Çocukların ilgisi
5	Reedit aşamasında

KAYNAKÇA

- GÜNEYSU Abdullah, Mustafa KÜRKÇÜ, **Tanıtma Yöntemleri ve Reklam Tasarımı**, Devlet Kitapları, Ankara 2002.
- CANKURTARAN Dilek Erzik, **Radyo Televizyon Haberciliği**, Devlet Kitapları, Ankara 2001..